

T.C.
BAĞCILAR KAYMAKLIĞI
Massit Mesleki Eğitim Merkezi Müdürlüğü

Ustalık Belgesi

Usta: Bir mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarını kazanmış ve bunları mal ve hizmet üretiminde iş hayatınca kabul edilebilecek standartlarda uygulayabilen; üretimi planlayabilen; üretim sırasında karşılaşılabilecek problemleri çözümleyebilen; düşüncelerini yazılı, sözlü ve resim ile açıklayabilen; üretimle ilgili pratik hesaplamaları yapabilen kişi.(3308 sayılı kanun-Madde 3/f)

Ustalık belgesi niçin gereklidir?

3308 sayılı kanun- Madde 30- (Değişik: 29/06/2001-4702 K/18 md.) Ustalık belgesine sahip olanlar veya bunları işyerlerinde çalıştıranlar bağımsız işyeri açabilir. Bu Kanun kapsamına alınan il ve mesleklerde; belediyeler ve işyeri açma izni vermeye yetkili diğer kurum ve kuruluşlar işyeri açacaklardan, meslek odaları ise işyeri sahibi olarak üye kaydı yaptıracaklardan, ustalık belgesi istemek zorundadır. Bu işyerlerinde alanında meslekî eğitim almış olanlar istihdam edilir. İstihdam edilenlerin almaları gereken eğitimin seviyesi, türü ile halen çalışanların durumu Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir. İşyeri sahipleri veya o işyerinde çalışan ustalık belgesi sahipleri, ustalık belgelerini işyerlerine asar. Ustalık belgesi sahibi olanlar bu haklarını on sekiz yaşını tamamlayana kadar kullanamaz. Teknik lise mezunları veya meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumlarının dört yıllık eğitim programlarından mezun olanlara, ustalık belgesinin yetki ve sorumluluklarını taşıyan, mesleklerinde bağımsız İşyeri Açma Belgesi verilir. 3308 sayılı kanun Madde 28- c) Kalfalık yeterliğini kazanmış olup mesleklerinde en az beş yıl çalışmış olanlar ustalık sınavlarına doğrudan katılabilirler. Bu sınavları başarı ile tamamlayanlara ustalık belgesi verilir. Ustalık belgesi bulunmayanlar usta unvanı ile çalışamaz ve çalıştırılmazlar. Meslekî ve Teknik Eğitim Yönetmeliği Madde 293- Kanunun; 30 uncu maddesine aykırı olarak ustalık belgesi olmadan açılan iş yerleri, durumun öğrenilmesinden itibaren il meslekî eğitim kurulu ile ilgili makamların başvurusu üzerine mahallin mülkî amirince yedi gün içinde kapatılır.

Ustalık belgesi nasıl alınır?

Ustalık belgesi bu ad altında Türkiye'de Mesleki Eğitim Merkezleri tarafından verilir. Belge almak isteyen kişiler bu merkezlere başvuruda bulunurlar. Kanun ve yönetmeliklere göre kişi doğrudan ustalık sınavına alınır veya ustalık belgesi verilir.

Kimler ustalık sınavına girebilir veya ustalık belgesi alabilir?

Bir meslekte ustalık belgesi verilebilmesi için kişinin çalıştığı mesleğin o ilde 3308 sayılı kanunun uygulama kapsamında olması gerekir. Kanun kapsamında olmayan meslek

dallarında Kalfalık ve Ustalık belgesi verme yetkisi ilgili meslek odalarındadır. Ancak meslek lisesi mezunu olarak doğrudan ustalık belgesi almak için başvuruda bulunanlar Türkiye'de herhangi bir ilde bu mesleğin kanun kapsamında olması halinde ustalık belgesi alabilir veya ustalık sınavlarına girebilirler. 3308 sayılı Mesleki Eğitim kanununun geçici 9. maddesi gereği 10 Temmuz 2001 tarihinden önce ustalık belgesi olmadığı hâlde iş yeri açmış olanlar tamamlama eğitimine katılacaktır. Eğitim sonunda başarılı olanlar ustalık belgesi verilir. Kalfalık belgesini aldıktan 3308 sayılı kanun'un 28/b maddesi gereğince ustalık eğitimine katılanlar, ustalık eğitimi çalışma süresi kadar çalıştıktan sonra ustalık sınavına katılırlar. Kalfalık belgesi almış olup, kalfalık belgesini aldığı tarihten itibaren mesleklerinde en az beş yıl çalışmış olanlar 3308 sayılı kanun'un 28-c maddesi gereği ustalık sınavlarına doğrudan katılabilirler. (06.01.1998 tarihinden önce kanun kapsamına alınan meslek dalları için 06.01.1998 tarihinden bu güne kadar olan bölümlerine ait çalışma sürelerinin ayrıca sosyal güvenlik kuruluşundan belgelendirilmesi istenir. 06.01.1998 tarihinden sonra kanun kapsamına alınan meslek dalları için kanun kapsamına alındıkları tarihten bu güne kadar olan bölümlerinin sosyal güvenlik kuruluşlarından belgelendirilmesi istenir.) Mesleğin ilde kanun kapsamına alındığı tarihte kalfalık belgesine veya kalfalık belgesine denk bir belgeye sahip olanlardan 22 yaşını doldurmuş olanlar, başvuru süreleri içinde başvurmaları halinde doğrudan ustalık sınavlarına alınırlar.

3308 sayılı kanun'un geçici 1. maddesine göre doğrudan kalfalık sınavına katılarak belge almış olanlar;

- a) Çıraklık eğitimi süresi 2 yıl olan mesleklerde çalışanlar 7 yıl,
- b) Çıraklık eğitimi süresi 3 yıl olan mesleklerde çalışanlar 8 yıl,
- c) Çıraklık eğitimi süresi 4 yıl olan mesleklerde çalışanlar 9 yıl meslekleri ile ilgili işlerde çalıştıklarını EK-3 Formu ile belgelendirdiklerinde, kalfalık belgesini almaya hak kazandıkları dönemden sonra açılacak ilk ustalık sınavına alınırlar. (Kanun'un Geçici 1 inci maddesinden yararlanıp doğrudan kalfalık sınavına giren ve başarılı olarak ustalık sınavına başvuranların, yukarıda belirtilen süreler kadar mesleği ile ilgili bir işte çalıştığını, iş yerinden veya sosyal güvenlik kuruluşlarının herhangi birinden alacakları belge ile belgelendirmeleri gerekir. 6/1/1998 tarihinden önce çıraklık eğitimi uygulama kapsamına alınan mesleklerde, 6/1/1998 tarihinden sonrasına ait hizmetlerin sosyal güvenlik kuruluşlarından birine primlerin yatırılmış olduğunun belgelendirilmesi istenir. Bu durumda olanların başvurduğu ilde, mesleğinin çıraklık eğitimi uygulama kapsamına alındığı tarih ile 6/1/1998 tarihi arasında 18 yaşını tamamladığı tarihten sonraki hizmetleri dikkate alınır. 6/1/1998 tarihinde veya sonrası bir tarihte çıraklık eğitimi uygulama kapsamına alınan mesleklerde, mesleğin çıraklık eğitimi uygulama kapsamına alındığı tarihten sonrasına ait olan hizmetlerin sosyal güvenlik kuruluşlarından birine primlerin yatırılmış olduğunun belgelendirilmesi istenir.)

* En az 3 yıllık bir mesleki teknik eğitim veren lise ve dengi okullardan 1985-1986 öğretim yılından sonra mezun olanlar doğrudan ustalık sınavlarına katılırlar. Önceki mezunlar doğrudan ustalık belgesi alır. (Elektrik tesisatçılığı 2. sınıf yetki belgesi de bu kapsamda değerlendirilir. Elektrik tesisatçılığı 1. sınıf yetki belgesi sahiplerine doğrudan ustalık belgesi verilir. Astsubay sınıf okulları mezunları ilgili genelge de dikkate alınarak bu kapsamda değerlendirilir.)

* Mesleğinin, ilde kanun kapsamına alındığı tarihte, iş yeri sahibi olup fiilen usta olarak çalışanlar; Bakanlıkça duyurulan tarihlerde ilgili merkez müdürlüğü'ne EK-4 form ile mesleğinin o ilde Kanun kapsamına alındığı tarihte iş yeri sahibi olduğunu vergi dairesinden ve bu meslekte fiilen usta olarak çalıştığını bağlı olduğu meslekî kuruluştan onaylattırarak başvurduklarında kendilerine doğrudan ustalık belgesi verilir. Elektrik Tesisatçılığı meslek dalında ustalık belgesi alacak iş yeri sahiplerinden ayrıca "Elektrik Tesisatçılığı Kalfalık Belgesi" veya en az "Elektrik Tesisatçılığı Üçüncü Sınıf Yetki Belgesi" istenir. Mesleğinin çıraklık eğitimi uygulama kapsamına alındığı tarihte iş yeri sahibi olup bu iş yerinde fiilen usta durumunda çalıştığını belgelendirmiş olanlardan öğrenim belgesi olmayanlar, diplomalarını alıncaya kadar geçerli olmak üzere, "Mesleğini Devam Ettirme Belgesi" düzenlenir. (EK-5)

* En az 4 yıllık eğitim veren mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarından mezun olanlara, meslek lisesini bitirdikten sonra alanı ile ilgili bölümde ön lisans eğitimi alanlara ve 4 yıllık fakülte mezunu olanlara doğrudan işyeri açma belgesi verilir. Ön lisans eğitimi alanlardan lise mezunu olanlar 1 yıl çalışmışlık belgelendirerek işyeri açma belgesi alır. İşyeri açma belgesi ustalık belgesi ile aynı yetki ve sorumluluklara sahiptir.

* Bunların dışında kalan veya yurt dışından alınmış olan belgeler denklik işlemlerine tabiidir.

* Ustalık belgesi sahibi olan kişiler bağımsız işyeri açabilirler.

* Ustalık belgesine sahip olan kişiler yanlarında çırak çalıştırabilmek için Usta öğreticilik belgesi almak zorundadırlar.

* Çalışmışlık sürelerinin hiç birine askerlik süreleri dâhil edilemez.

* Zorunlu sebeplerden dolayı (Yurt dışında bulunanlar, Askerlik görevini yapmakta olanlar,Göz altında bulunan veya mahkûm olanlar,Tam teşekküllü bir sağlık kuruluşundan alınmış hastalık raporu bulunanlar,Etkileri bu süreyi dolduracak kadar doğal afete maruz kalanlar) geçici 1. madde gereği verilen sürelerde haklarını kullanamayanlar zorunlu sebebin ortadan kalkmasından itibaren 90 gün içinde bu haklarını kullanabilirler.

* 2089 sayılı kanuna göre ustalık belgesi alanları belgelerinin geçerliliği devam ettiği için yeniden belge düzenlenmez. Ustalık sınavlarına başvuruda hangi belgeler istenir? Ortak belgeler; 1. Öğrenim belgesinin aslı ve örneği, 2. Nüfus cüzdanı aslı ve örneği, 3. Dört adet vesikalık fotoğraf, 4. Sağlık ve fizikî durumunun mesleğinin gerektirdiği işleri yapmaya uygun olduğunu gösterir aile hekiminden alınacak sağlık raporu Yukarıdaki belgelere ek olarak; 3308 sayılı kanun'un 9. maddesi gereği tamamlama eğitimine katılacak olanlar EK-1 formu, Mesleki teknik ortaöğretim okulu mezunu, yüksek okul mezunu, fakülte mezunu olarak doğrudan belge alacak olanlar durumlarını belirtir dilekçe, Mesleğin kanun kapsamına alındığı tarihte kalfalık belgesi veya denk belgeye sahip olup 22 yaşını doldurmuş olanlar Ek-2 formu Ustalık eğitimine katılarak çalışma süresini tamamlayanlar Ek-3 formu ve kalfalık belgesi, Kalfalık belgesi aldıktan sonra 5 yıl çalışanlar, kanun'un geçici maddesi gereği

doğrudan kalfalık sınavına katılarak belge alanlar EK-3 formu, kalfalık belgesi ve sosyal güvenlik kuruluşlarının birinden alınmış belge, Lise sonrası ön lisans mezunlarından 1 yıllık çalışmışlık belgesi ve sosyal güvenlik kuruluşlarından birinden bu yıla ait primleri gösterir belge, Mesleğin kanun kapsamına alındığı tarihte işyeri sahibi olarak doğrudan ustalık belgesi almak isteyenlerden EK-4 formu, İşyeri sahibi olarak Elektrik tesisatçılığı meslek dalında doğrudan ustalık belgesi alacaklardan kalfalık belgesi veya 3. sınıf yetki belgesi ayrıca istenir. Ustalık sınavları nasıl yapılmaktadır? Ustalık sınavına giriş belgesini alan adayların sınav için hazırlık işlemleri bitmiş olur. Ustalık sınavları Şubat-Haziran ve Eylül dönemlerinde yapılmaktadır. Sınav tarihi ve listeleri sınav ayından en geç bir hafta önce merkezimizde ilan edilir ve ilgili meslek odalarına gönderilir. Ayrıca internet sitemizde de ilan edilmektedir. Adayların sınavları Yazılı ve Uygulamalı olmak üzere iki bölümden oluşur. Yazılı bölümde adaylar genel bilgi dersleri ve meslek derslerinden sorumlu tutulur. Uygulama bölümünde ise Mesleki Uygulama (Pratik) dersinden sorumlu tutulur. Sınavlar 2 Alan ve meslek bilgisi öğretmeni, 1 Sanayi veya Ticaret Odası temsilcisi, 2 ilgili meslek odası temsilcisinden oluşan komisyon tarafından yapılır. Sınavlarda başarılı olmanın öncelikli şartı sınavlara katılmaktır. Herhangi bir dersten sınava girmeyen aday o dersten başarısız olur ve bir sonraki döneme kalır. Sınava giren adayların sonuçları tüm mesleklerin sınavlarının bitimini takip eden 10 gün içinde merkezimizde ilan edilir ve ilgili meslek odalarına gönderilir. Sınav sonuçları ayrıca sitemizde yayınlanmaktadır. Başarılı olan adaylara ustalık belgesi düzenlenir. Belgeler düzenlendiğinde internet sitemiz aracılığı ile duyurulur. Başarısız olan adaylar bir sonraki dönem sadece başarısız oldukları derslerden sınavlara tekrar girerler. Adayların 12 dönem (4 yıl) sınavlara girme hakkı vardır. Bu süre içerisinde sınavı kazanamayan veya sınavlara girmeyen adaylar haklarını kaybederler. (Askerlik, hastane, hapisane vb. özür durumlarında geçen sınav hakları bu durumu belgelendirmeleri kaydı ile iade edilir.) Ustalık belgesini alan adaylar Usta öğreticilik kursu için başvuruda bulunabilirler.